

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W KRAKOWIE

LKR.410.12.3.2024

ks. Marcin Wosiek
Salezjański Wolontariat Misyjny – Młodzi Światu
ul. Tyniecka 39
30-323 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/003 Realizacja „Wieloletniego Programu Współpracy Rozwojowej na lata 2021-2030. Solidarność dla rozwoju”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Salezjański Wolontariat Misyjny – Młodzi Świata (<i>dalej: Salezjański Wolontariat Misyjny lub SWM</i>) ul. Tyniecka 39, 30-323 Kraków
Kierownik jednostki kontrolowanej	ks. Marcin Wosiek, Prezes Zarządu, od 21 sierpnia 2023 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił ks. Tadeusz Goryczka, Prezes Zarządu, od 6 sierpnia 2020 r. (akta kontroli str. 3-17)
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań publicznych dotyczących współpracy rozwojowej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce ¹ , z możliwością wykorzystania dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Małgorzata Korusiewicz, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/87/2024 z 17 czerwca 2024 r. i nr LKR/124/2024 z 11 września 2024 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ 4 września 2024 r.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację badanych projektów z zakresu współpracy rozwojowej finansowanych z dotacji przekazanych przez Ministra Spraw Zagranicznych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Badane cztery projekty⁴ w łącznej kwocie 2 330 751,00 zł zostały zrealizowane terminowo, zgodnie z zakresem rzeczowym i założeniami budżetowymi. W umowach partnerskich zawartych na realizację zadań wskazanych w projektach zabezpieczono ich wykonanie i rozliczenie zgodnie z zasadami ustalonymi w umowach z Ministrem Spraw Zagranicznych (dalej: MSZ).

Poniesione koszty administracyjne nie przekraczały limitów określonych w umowach dotacji. Przy realizacji zadania „Wyrównanie szans dzieci wykluczonych społecznie w Awassie” nie wykorzystano całości przyznanej dotacji. Niewykorzystana część została zwrócona terminowo na konto MSZ. W pozostałych badanych przypadkach wykorzystano dotacje w całości.

Wskazane w umowach cele i rezultaty projektów zostały osiągnięte, zrealizowano zaplanowane działania budżetowe. W Awassie w 2021 r. m.in.: przystosowano prowadzony przez partnera ośrodek dla dzieci ulicy do przyjęcia dziewczynek, stworzono warsztaty zawodowe: stolarski, krawiecki, fryzjersko-kosmetyczny, przygotowano wyprawkę szkolną dla 53 dzieci z ubogich rodzin, aby mogły rozpocząć lub kontynuować naukę w roku szkolnym 2021/2022. W Nairobi w Don Bosco Boys' Town Technical Institute w 2022 r. zmodernizowano dział spawalniczy, pracownię informatyczną, przeszkolono nauczycieli prowadzących zajęcia; w 2023 r. przebudowano istniejący warsztat mechaniczny, wyposażono warsztaty do zajęć praktycznych, przeszkolono uczniów w zakresie umiejętności miękkich przydatnych na rynku pracy. W Tanzanii w szkole w Irindze w 2023 r.: wymalowano i przearanżowano przestrzeń warsztatu mechanicznego, doposażono dział mechaniczny, wybudowano i wyposażono warsztat hydrauliczny, przeprowadzono szkolenie dla nauczycieli z zakresu specyfiki pracy z uczniami ze środowisk defaworyzowanych. Badaniem objęto część wydatków wykazanych w przekazywanych do SWM przez partnerów notach księgowych (booking notes) w łącznej kwocie 1 623 851,78 zł (71,4% wykorzystanych dotacji).

Obowiązki informacyjne, wynikające z badanych umów z MSZ, zrealizowano poprzez odpowiednie oznakowanie wybudowanych i wyposażonych warsztatów oraz budynków tablicami z logo Polish Aid.

Sprawozdania końcowe z realizacji projektów przekazano w terminach przewidzianych umowami. Zostały one zaakceptowane bez uwag przez MSZ.

Salezjański Wolontariat Misyjny prawidłowo prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową projektów dotowanych przez MSZ. Posiadał wydzielone rachunki dla otrzymanych dotacji. Wszystkie przychody i koszty dotyczące każdego z realizowanych projektów ewidencjonowane były na odrębnych, indywidualnie oznaczonych kontach, a związane z nim wydatki były identyfikowalne, weryfikowalne i zarejestrowane w zapisach księgowych zgodnie z ustawą o rachunkowości⁵.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ 1) Wyrównanie szans młodzieży z ubogich środowisk w Nairobi w dostępie do wysokiej jakości edukacji zawodowej poprzez modernizację działu mechanicznego i krawieckiego w szkole technicznej Boys Town"; 2) „Nowoczesne technologie w kształceniu zawodowym. Modernizacja warsztatu spawalniczego i pracowni informatycznej oraz szkolenia w szkole technicznej Don Bosco Boys' Town w Nairobi"; 3) „Warsztat mechaniczny przyszłości w Nairobi. Projekt modernizacyjny i edukacyjny w szkole technicznej Don Bosco Boys' Town"; 4) „Nowoczesne narzędzia edukacji zawodowej w Tanzanii. Modernizacja działu mechanicznego i hydraulicznego w szkole technicznej DBYTC w Irindze”.

⁵ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja zadań publicznych dotyczących współpracy rozwojowej

Opis stanu faktycznego

Celem działania stowarzyszenia Salezjański Wolontariat Misyjny – Młodzi Światu jest m.in.: niesienie pomocy materialnej, personalnej i duchowej placówkom misyjnym poza granicami Polski w stylu św. Jana Bosko; wspieranie i upowszechnianie nauki, oświaty, edukacji i wychowania; realizowanie krajowych i międzynarodowych projektów kulturalnych, społecznych oraz artystycznych.

(akta kontroli str. 18-33)

1. W latach 2021-2024 (do 30 czerwca) Salezjański Wolontariat Misyjny realizował następujące projekty:

1) w 2021 r. cztery projekty o łącznej wartości 1 241 380,00 zł, sfinansowane z dotacji otrzymanych z MSZ i z Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (dalej: NIW); wykorzystano 1 182 840,14 zł (95,3% przyznanej dotacji):

a) projekty dofinansowane z dotacji MSZ:

- „Wyrównanie szans młodzieży z ubogich środowisk w Nairobi w dostępie do wysokiej jakości edukacji zawodowej poprzez modernizację działu mechanicznego i krawieckiego w szkole technicznej Boys Town” (wartość projektu/wartość udzielonej dotacji 389 000,00 zł, kwota wykorzystanej dotacji 389 000,00 zł);
- „Wyrównanie szans dzieci wykluczonych społecznie w Awassie (zwłaszcza dziewczynek) poprzez resocjalizację oraz aktywizację zawodową ich rodzin” (wartość projektu/wartość udzielonej dotacji 450 911,00 zł, kwota wykorzystanej dotacji 392 371,69 zł, tj. 87%);
- „Podniesienie poziomu edukacji zawodowej w Tanzanii poprzez modernizację warsztatu ślusarskiego i pracowni komputerowej w szkole technicznej DBYTC w Irindze” (wartość projektu/wartość udzielonej dotacji 362 469,00 zł, kwota wykorzystanej dotacji 362 469,00 zł);

b) projekt dofinansowany z dotacji NIW:

- „Weź świat w swoje ręce. Model edukacji globalnej i aktywizacji społecznej” (wartość projektu/wartość udzielonej dotacji 30 000,00 zł, kwota wykorzystanej dotacji 29 999,45 zł, tj. 99,9%);

2) w 2022 r. jeden projekt sfinansowany w całości z dotacji otrzymanej z MSZ:

- „Nowoczesne technologie w kształceniu zawodowym. Modernizacja warsztatu spawalniczego i pracowni informatycznej oraz szkolenia w szkole technicznej Don Bosco Boys' Town w Nairobi” (wartość projektu/wartość udzielonej dotacji 487 024,00 zł, kwota wykorzystanej dotacji 487 024,00 zł);

3) w 2023 r. pięć projektów o łącznej wartości 1 982 791,00 zł, sfinansowane z dotacji otrzymanych z MSZ, z Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego i z Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego:

a) projekty dofinansowane z dotacji MSZ:

- „Warsztat mechaniczny przyszłości w Nairobi. Projekt modernizacyjny i edukacyjny w szkole technicznej Don Bosco Boys” (wartość projektu/wartość udzielonej dotacji 853 513,00 zł, kwota wykorzystanej dotacji 853 513,00 zł);

- „Nowoczesne narzędzia edukacji zawodowej w Tanzanii. Modernizacja działu mechanicznego i hydraulicznego w szkole technicznej DBYTC w Irindze” (wartość projektu/wartość udzielonej dotacji 549 303,00 zł, wartość wykorzystanej dotacji 549 303,00 zł);
 - „Uniwersytet przez kontynenty. Program edukacyjny dla studentów w Wioskach Świata – Parku Edukacji Globalnej [moduł I]” (wartość projektu/wartość udzielonej dotacji 88 125,00 zł, kwota wykorzystanej dotacji 88 125 00 zł);
- b) projekt dofinansowany z dotacji z Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego:
- „Produkcja i upowszechnienie filmu „Bawer – Moja Walka”” (wartość projektu/ wartość udzielonej dotacji 150 000,00 zł, kwota wykorzystanej dotacji 150 000,00 zł);
- c) projekt dofinansowany z dotacji NIW:
- „Wolontariat bliżej wolontariuszy” – projekt realizowany przez 36 miesięcy od 1 września 2023 do 31 sierpnia 2026 r. środki finansowe udzielane są na każdy rok kalendarzowy osobno (wartość projektu/wartość udzielonej dotacji 341 850,00 zł). Do końca 2023 roku wykorzystano 45 500,00 zł z dotacji;
- 4) w 2024 r. (do 30 czerwca) jeden projekt sfinansowany w całości z dotacji otrzymanej z Ministerstwa Spraw Zagranicznych:
- „Uniwersytet przez kontynenty. Program edukacyjny dla studentów w Wioskach Świata – Parku Edukacji Globalnej [moduł II]” (wartość projektu/wartość udzielonej dotacji 147 400,00 zł, kwota wykorzystanej dotacji 147 400,00 zł).

(akta kontroli str. 34-35)

2. Szczegółowym badaniem objęto cztery zakończone projekty:

1) „Wyrównanie szans dzieci wykluczonych społecznie w Awassie (zwłaszcza dziewczynek) poprzez resocjalizację oraz aktywizację zawodową ich rodzin” (projekt nr 1). Umowa dotacji nr DWR/PPR2021/009/1/2021 na realizację projektu została zawarta pomiędzy Ministrem Spraw Zagranicznych (*dalej: MSZ*) a Salezjańskim Wolontariatem Misyjnym (zleceniobiorca) w dniu 27 września 2021 r. Środki dotacji w wysokości 450 911,00 zł wpłynęły na konto zleceniobiorcy 1 października 2021 r. Na realizację projektu wykorzystano 392 371,69 zł, tj. 87 % otrzymanej dotacji. Projekt był realizowany zgodnie z umową od 1 sierpnia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.

Celami Projektu były:

- wzrost liczby dzieci ulicy, które otrzymają szansę na resocjalizację i reintegrację do rodzin oraz życia społecznego i systemu edukacji;
- poprawa sytuacji życiowej dziewczynek znajdujących się na ulicy – 10 dziewczynek zostanie przyjętych do ośrodka (który do tej pory przyjmował jedynie chłopców) na resocjalizację instytucjonalną pozwalającą na reintegrację do szkoły i społeczeństwa;
- podniesienie kwalifikacji pracowników ośrodka pozwoli im na efektywniejszą pracę z dziećmi ulicy;
- wyrównanie braków w edukacji dzieci poprzez udział w zajęciach rozwojowych oraz uzupełnienie braków w zakresie życiowych umiejętności i funkcjonowania w społeczeństwie;
- młodzież żyjąca na ulicy i rodziny dzieci ulicy poprzez uczestnictwo w kursach zawodowych zdobędzie kwalifikacje do zatrudnienia bądź do otworzenia własnej

działalności; powstałe przy ośrodku warsztaty zawodowe będą funkcjonować i generować dochody pozwalające na utrzymanie ośrodka po zakończeniu finansowania projektu.

(akta kontroli str. 37-49, 76-89, 100, 130-140,187-190,202)

2) „Nowoczesne technologie w kształceniu zawodowym. Modernizacja warsztatu spawalniczego i pracowni informatycznej oraz szkolenia w szkole technicznej Don Bosco Boys' Town w Nairobi” (projekt nr 2). Umowa dotacji nr DWR/PPR2022/008/1/2022 na realizację projektu została zawarta pomiędzy MSZ a SWM w dniu 30 września 2022 r. Środki dotacji w wysokości 487 024,00 zł wpłynęły na konto zleceniobiorcy 7 października 2022 r. Na realizację projektu wykorzystano 100% otrzymanej dotacji. Projekt był realizowany zgodnie z umową od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

Celami Projektu były:

- rozszerzenie oferty edukacyjnej szkoły, wzrost konkurencyjności oferowanych przez szkolne warsztaty usług dzięki modernizacji działów spawalniczego i informatycznego oraz działania promujące działalność szkoły wśród potencjalnych przyszłych uczniów i klientów usług oferowanych w ramach działalności gospodarczej szkoły;
- zapewnienie uczniom (18) działu spawalniczego dostępu do praktycznej nauki na nowoczesnych maszynach;
- zapewnienie uczniom wszystkich działów (140) dostępu do zajęć informatycznych na nowoczesnym sprzęcie;
- zapewnienie wyspecjalizowanej kadry w dziale spawalniczym i informatycznym;
- przygotowanie uczniów do samodzielnego startu na rynku pracy dzięki nabytym umiejętnościom miękkim.

(akta kontroli str. 249-300, 323-339, 363-363,417)

3) „Warsztat mechaniczny przyszłości w Nairobi. Projekt modernizacyjny i edukacyjny w szkole technicznej Don Bosco Boys' Town” (projekt nr 3). Umowa dotacji nr DWR/PPR2023/008/1/2023 na realizację projektu została zawarta pomiędzy MSZ a SWM w dniu 3 października 2023 r. Środki dotacji w wysokości 853 513,00 zł wpłynęły na konto zleceniobiorcy 6 października 2023 r. Na realizację projektu wykorzystano 100% otrzymanej dotacji. Projekt był realizowany zgodnie z umową od 1 sierpnia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

Celami Projektu były:

- rozszerzenie oferty edukacyjnej szkoły, wzrost konkurencyjności oferowanych przez szkolne warsztaty usług dzięki powstaniu nowoczesnego budynku ds. mechaniki samochodowej, wyposażeniu warsztatów do zajęć praktycznych i teoretycznych, przeszkoleniu kadry oraz działaniom promocyjnym;
- zapewnienie uczniom (88) działu mechanicznego miejsca do nauki zawodu z dostępem do pracowni komputerowej oraz nowoczesnego sprzętu;
- zapewnienie wyspecjalizowanej kadry nauczycielskiej w dziale mechanicznym;
- przygotowanie uczniów do startu na rynku pracy dzięki nabytym umiejętnościom miękkim.

(akta kontroli str. 420-498, 508-544, 593-594)

4) „Nowoczesne narzędzia edukacji zawodowej w Tanzanii. Modernizacja działu mechanicznego i hydraulicznego w szkole technicznej DBYTC w Irindze” (projekt nr 4). Umowa dotacji nr DWR/PPR2023/008/14/2023 na realizację projektu została zawarta pomiędzy MSZ a SWM w dniu 3 października 2023 r. Środki dotacji w wysokości 549 303,00 zł wpłynęły na konto zleceniobiorcy 11 października 2023 r.

Na realizację zadania wykorzystano 100% otrzymanej dotacji. Projekt był realizowany zgodnie z umową od 1 sierpnia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

Celami Projektu były:

- zapewnienie uczniom (63) działu mechanicznego możliwości nauki zawodu na wysokim poziomie poprzez nowoczesne maszyny i poprawę bezpieczeństwa w warsztacie, zmodernizowaną salę lekcyjną z dostępem do multimediów oraz wykwalifikowanych nauczycieli z dziedziny obsługi i konserwacji specjalistycznych maszyn;
- zapewnienie uczniom (26) działu hydraulicznego wysokiej jakości nauczania zawodowego poprzez stworzenie odpowiedniej przestrzeni dla zajęć teoretycznych i praktycznych oraz narzędzi do kompleksowej nauki zawodu;
- podniesienie kompetencji nauczycieli (23) z zakresu pracy z młodzieżą poprzez szkolenie z zakresu podstaw psychologii i metod nauczania;
- przygotowanie uczniów do startu na rynku pracy dzięki nabytym umiejętnościom miękkim.

(akta kontroli str. 613-694,706-711,740-741,771)

3. Każdy z badanych projektów był realizowany wspólnie z wymienionym w ofercie partnerem, do którego obowiązków należało m.in.: zapewnienie koordynatora, który będzie przebywał w placówce realizującej projekt od momentu jego rozpoczęcia do jego zakończenia i zapewniał prawidłowe wdrażanie projektu⁶; prowadzenie wszystkich działań projektu we współpracy z Salezjańskim Wolontariatem Misyjnym, zgodnie z opisem i harmonogramem projektu oraz ich dokumentowanie zgodnie z wytycznymi z załącznika do umowy; prowadzenie działań promocyjnych (Instagram i Facebook); regularne kontakty i raportowanie bieżących działań projektowych (spotkania online przynajmniej raz w miesiącu); przekazanie podpisanego weksla in blanco, który zostanie wykorzystany w przypadku wykorzystania środków w innym celu niż przeznaczone, nierozliczenia lub nieprawidłowego rozliczenia projektu lub jego części; uwidocznienie faktu, że MSZ i SWM współfinansują projekt utrzymanie rezultatów projektu przez co najmniej 10 lat po zakończeniu projektu; korzystanie ze wszystkich zasobów materialnych zakupionych w projekcie (np. sprzętów i wyposażenia) zgodnie z założeniami projektu przez okres co najmniej 3 lat.

W realizacji każdego kontrolowanego projektu brał udział pracownik SWM (zatrudniony na podstawie umowę o pracę) oraz asystent (w trzech projektach wolontariusz, w jednym pracownik SWM). W trzech projektach, w których partnerami były szkoły, obowiązki koordynatora po stronie partnera projektu pełnił dyrektor szkoły, a asystenta - nauczyciel otrzymujący za to wynagrodzenie. W projekcie nr 1 koordynator i asystent wyznaczeni byli przez fundację partnerską. Koordynatorzy i asystenci partnera utrzymywali bieżący kontakt z SWM poprzez telefony, maile oraz WhatsApp.

W każdej z czterech umów partnerskich SWM zobowiązał się przekazać na konto partnera środki na realizację projektu w trzech transzach do maksymalnej wysokości odpowiednio: 85 556, 95 Euro (Projekt nr 1), 85 402 Euro (Projekt nr 2), 167 823 Euro (Projekt nr 3), 114 078 USD (Projekt nr 4). Partnerzy zobowiązali się posiadać osobne konto przeznaczone tylko i wyłącznie do celów projektowych w walucie lokalnej. Wszystkie wydatkowane przez Partnera środki musiały być wydatkowane zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez SWM, koszty pokryte ze środków dotacji projektu nie mogły być pokryte z żadnych innych źródeł. Każda z przekazanych i podpisanych przez Partnera not księgowych zawierała, jako załączniki do zapłaconych faktur,

⁶ W badanych zadaniach nr 2, 3, i 4 swoje obowiązki wykonywał wolontaryjnie.

oświadczenia, że koszty zostały pokryte z przekazanej dotacji, a nie z żadnych innych źródeł.

Projekt nr 1 był realizowany w partnerstwie z fundacją „Barkot” w Awassie, która ma na celu wyrównanie szans dzieci wykluczonych społecznie poprzez resocjalizację i zapewnienie dostępu do edukacji oraz aktywację zawodową ich rodzin i zmarginalizowanej młodzieży poprzez nabycie praktycznych umiejętności. Umowa partnerska została zawarta 24 sierpnia 2021 r. pomiędzy SWM a Barkot Children of Ethiopia Foundation. W dniu 2 października 2021 r. pomiędzy SWM a Partnerem została zawarta umowa przekazania sprzętu, w ramach której przekazano Projektor Epson i Laptop Lenovo, których zakup został sfinansowany ze środków dotacji z MSZ.

Projekt nr 2 był realizowany w partnerstwie z Don Bosco Boys' Town Technical Institute. Umowa partnerska została zawarta 1 sierpnia 2022 r. pomiędzy SWM a ww. szkołą.

Projekt nr 3 był realizowany w partnerstwie z Don Bosco Boys' Town Technical Institute. Umowa partnerska została zawarta 1 sierpnia 2023 r. pomiędzy SWM a ww. szkołą.

Projekt nr 4 był realizowany w partnerstwie z Don Bosco Youth Training Center Iringa. Umowa partnerska została zawarta 1 sierpnia 2023 r. pomiędzy SWM a ww. szkołą.

(akta kontroli str. 50-75, 195-200, 204-238, 349-354, 499-504, 599-600, 695-700, 772-774)

4. Dla każdego z kontrolowanych projektów została wyodrębniona dokumentacja finansowo-księgowa⁷ oraz prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową środków finansowych. Wszystkie koszty i przychody związane z projektem księgowane były na wydzielonych kontach. Wydatki dotyczące badanych projektów były identyfikowalne, weryfikowalne i zarejestrowane w zapisach księgowych⁸. Każdy projekt posiadał swój własny numer w księgowości. Koszty projektu księgowano na kontach zespołu 4 i 5. Konta zespołu 5 podzielone były na bilansowe i pozabilansowe. Jak wyjaśniła Główna Księgowa SWM (cyt.): *Konto bilansowe 502 – zapisy na tym koncie dokonywane są odpowiednio: wydatki w Polsce wg wartości faktury, natomiast wydatki Partnera księgowane są po średnim kursie NBP z dnia poprzedzającego wystawienie dokumentu. Konto pozabilansowe 507 – zapisy na tym koncie dokonywane są odpowiednio: wydatki w Polsce wg wartości faktury, natomiast wydatki Partnera wg kursu przewalutowania dotacji na UE/USD, następnie przewalutowanie UE/USD na walutę lokalną. Konto 507 jest zgodne z rozliczeniem projektu z Ministerstwem. MSZ wymaga rozliczeń po kursie rzeczywistym (banku lub kantoru) w jakim nastąpiła wymiana waluty.*

Przewalutowanie dotacji na UE/USD i wysyłka zaliczki następuje jak najszybciej, tj. w ten sam dzień albo na drugi. W sytuacji, gdy czas mija a środki dotacji jeszcze nie wpłynęły, Stowarzyszenie zakłada i wymienia (przewalutuje) własne środki, aby Partner mógł rozpocząć działania wskazane w projekcie.

Po podpisaniu umowy z MSZ Stowarzyszenie zawiera umowę z Partnerem lokalnym, który realizuje projekt. Partnerowi zgodnie z umową partnerską przekazywane są zaliczki na realizację projektu. Zaliczki udzielane są każda następną po rozliczeniu poprzedniej. Po otrzymaniu zaliczki Partner realizuje projekt, zbiera rachunki i faktury na siebie, a po wydaniu otrzymanej zaliczki wystawia notę księgową (booking note) obciążającą Stowarzyszenie do wysokości otrzymanej zaliczki. Załącznikiem do noty są kserokopie dokumentów partnera („rachunki”) potwierdzone za zgodność. Po zaakceptowaniu rozliczenia Partner otrzymuje kolejną zaliczkę. Booking note jest przeliczana do celów bilansowych wg średniego kursu NBP z dnia poprzedzającego wystawienie noty; dla celów rozliczenia projektu przed Ministerstwem stosowany jest

⁷ Dokumentacja obejmowała rachunki bankowe (133-), kasę (104-), konta kosztowe oraz rozrachunkowe.

⁸ Konta księgowe dot. rachunków, z których wydatkowano dotacje miały analitykę na realizowany projekt.

kurs rzeczywisty przewalutowania PLN na Euro/USD, następnie partner po otrzymaniu przelewów w Euro/USD przewalutowuje na walutę lokalną. Rozliczenie następuje w odwrotnej kolejności (przeliczeń).

Otrzymana dotacja traktowana była jako zaliczka na realizację projektu i księgowana na koncie 844-numer księgowy projektu- przychody przyszłych okresów. Po zrealizowaniu zadania na podstawie zapisów na kontach kosztowych projektu ustalana była wartość zrealizowanego zadania i w tej wysokości przenoszona z konta 844 na pozostałe przychody operacyjne konto 762-04- numer księgowy projektu. Na zakończenie projektu następowało uzgodnienie sprawozdania do MSZ z zapisami na kontach księgowych 507 i 762 (koszty i przychody).

(akta kontroli str. 202-203, 808-818, 844-869)

Aneks nr 2 do zasad (polityki) rachunkowości SWM, z dniem 1 stycznia 2012 r., zmieniono zapisy dotyczące wyceny aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych i utworzono konto pozabilansowe 507.

(akta kontroli str. 603-607)

5. Wszystkie badane wydatki⁹ zostały poniesione, we wskazanym w poszczególnych umowach, okresie realizacji poszczególnych czterech projektów i dotyczyły działań przewidzianych do realizacji zgodnie z zawartymi umowami dotacji.

Badane projekty nie zakładały udziału środków własnych – innych niż zaangażowane, które następnie zostały zrefundowane.

Rozliczenie projektów następowało na podstawie not księgowych przekazanych przez Partnera. Każda nota księgowa była podpisana przez lokalnego Partnera. Na każdej notce księgowej znajdowało się jej przeliczenie z waluty lokalnej na PLN, ze wskazaniem nr tabeli NBP, wg której dokonano przewalutowania oraz kursu NBP¹⁰. Jako załączniki do każdej noty księgowej dołączane były dokumenty z przeliczeniem faktury wystawionej w walucie lokalnej na PLN. W dokumencie wskazano m.in. nazwę wydatku, wydaną kwotę w walucie lokalnej, przeliczenie na PLN i kurs NBP. W dokumentacji rozliczeniowej znajdował się wykaz dokumentów do każdej noty (z podaniem rodzaju i numeru wykazanych dokumentów księgowych) oraz kserokopie etiopskich rachunków potwierdzone za zgodność z oryginałem.

Projekt nr 1. Badaniem objęto dokumenty potwierdzające poniesienie 54 wydatków, w tym 50 etiopskich na kwotę 1 515 875,14 ETB (122 148,31 zł), oraz wydatki poniesione w Polsce: na zakup projektora Epson (2 289 zł) i laptopa Lenovo (2 799 zł) oraz na przeprowadzenie dwuczęściowego szkolenia przedwyjazdowego w ramach projektu (2x600 zł). Analiza ich rozliczenia wykazała, że zostały one poniesione od 3 września do 31 grudnia 2021 r., tj. w terminie wskazanym w umowie.

Wydatki poniesione w Etiopii dotyczyły realizacji powierzonego zadania m.in. zakupu żywienia dla dziewczynek, zakupu akcesoriów kuchennych (szklanki, noże patelnia, bidony), wynagrodzenia dla trenera szkolenia „Resocjalizacja dzieci ulicy”, zakupu akcesoriów umożliwiających rozpoczęcie własnego biznesu – naczynie do zapiekania, przygotowanie miejsca do prowadzenia warsztatów – gniazdka elektryczne, zakupu garderoby potrzebnej do skompletowania mundurków dla dzieci, zakupu mebli: krzesła, szafa, komoda do przechowywania sprzętu, zakupu pralki automatycznej i piekarnika, wynajmu pomieszczeń dla dziewczynek na okres 5 miesięcy, zakupu zestawów komputerowych klasy PC – 10 szt., zakupu materiałów na szkolenie z działu ślusarskiego, wykonania oznaczeń informujących o grantodawcy.

Na badanych fakturach etiopskich załączonych do not księgowych była adnotacja, że wydatek został sfinansowany ze środków MSZ w ramach Programu Współpracy

⁹ Próbę wydatków do badania wybrano na podstawie osądu kontrolera.

¹⁰ Adnotacje ze wskazaniem numeru tabeli NBP, wg której dokonano przewalutowania, i obowiązujący kurs NBP waluty w jakiej wystawiona była nota, były dokonywane przez Główną Księgową SWM.

(Polish Development Cooperation Programme 2021), wskazanie numeru projektu DWR/PPR 2021/009/1/2021 i deklaracja „I declare that the cost covered by Polish MFA funds was not financed with any other sources”.

Analizą wydatków poniesionych w Polsce (6 288 zł) objęto umowę zlecenia dotyczącą przeprowadzenia szkoleń przedwyjazdowych w ramach badanego projektu - część finansowa i część merytoryczna oraz faktury za zakup projektora Epson i laptopa Lenovo. Do wskazanych wydatków były załączone dokumenty informujące, że zostały one sfinansowane z dotacji, sprawdzone pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz zostały zatwierdzone do wypłaty przez Prezesa SWM. Znajdowała się na nich również informacja o projekcie, w ramach którego zostały sfinansowane (dotacja MSZ).

(akta kontroli str. 204- 238, 408, 416, 819-825)

Projekt nr 2. Badaniem objęto dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków na kwotę 84 034,83 Euro (394 494,52 zł) z wyłączeniem opłat bankowych¹¹, wykazane w trzech przekazanych przez partnera notach księgowych. Wskazane wydatki zostały poniesione w terminie określonym w umowie na realizację powierzonego zadania, tj. dotyczyły przede wszystkim zakupu giętarki do rur i oprogramowania (D.2.1), wycinarki plazmowej (D.2.2), trzech spawarek łukowych (D.2.4), transportu tych maszyn do szkoły (D.2.5), skucia podłogi i wylanie nowej w warsztacie spawalniczym (D.2.7), zakupu: 40 terminali z monitorem, myszką, klawiaturą (D.3.1), serwera do pracowni komputerowej (D.3.2), oprogramowania do komputerów (D.3.3), projektora (D.3.5), ekranu elektrycznego (D.3.6), konfiguracji sieci LAN (D.3.4) i konfiguracji serwera (D.3.8), malowania i przygotowania pracowni komputerowej (D.3.7), opłat za szkolenie: dla działu informatycznego (D.5.1), z umiejętności miękkich (D.6.1); zakupu płynu i środków dezynfekujących (D.4.4., D5.4., D6.4) i zakupu notesów i długopisów na szkolenia (D.6.2), wykonania tabliczek informujących o grantodawcy (1.10), wynagrodzenia asystenta koordynatora lokalnego za 10.2022 r. (działanie 1.3).

W dokumentacji rozliczeniowej znajdował się wykaz dokumentów do każdej noty (z podaniem rodzaju i numeru wykazanych dokumentów księgowych) oraz kserokopie kenijskich rachunków potwierdzone za zgodność z oryginałem.

Do rachunków kenijskich przedstawionych przez partnera dołączone były kartki/dokumenty z nazwą i numerem projektu, logo Polish aid i SWM Młodzi światu wskazujące koszt (linia budżetowa) i poniesioną kwotę w lokalnej walucie. Dokumenty zawierały także numer projektu, wskazywały również, że kwota została poniesiona ze środków polskiego MSZ i zawierały oświadczenie, że koszty nie zostały pokryte z innych źródeł. Dokumenty były podpisane i podbite pieczęcią dyrektora Don Bosco Boys' Town Technical i Secretarial Institute.

Analizą objęto również umowę zlecenia dotyczącą przeprowadzenia szkolenia przedwyjazdowego w ramach badanego projektu (600 zł) i zakup biletu lotniczego Kraków-Nairobi-Kraków dla asystenta koordynatora projektu (3 758,00 zł). Dokumentacja polskich wydatków po sprawdzeniu pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym została zatwierdzona do wypłaty przez Prezesa Zarządu. Dołączone były również do nich dokumenty z nazwą i numerem projektu, logo SWM Młodzi światu wskazujące koszt (linia budżetowa) i poniesioną kwotę. Dokumenty były podpisane przez koordynatora projektu.

(akta kontroli str. 391-415, 826-830, 842)

¹¹ Opłaty bankowe (koszty bankowe polskie i zagraniczne – prowizje i opłaty za przelewy, prowadzenie rachunku) to koszty administracyjne projektu. Są one finansowane ze środków dotacji w przypadku nieprzekroczenia kosztów administracyjnych wskazanych w załączniku do umowy dotacji. Jeżeli koszty administracyjne zostaną przekroczone to opłaty bankowe finansowane są ze środków własnych SWM.

Projekt nr 3. Badaniem objęto dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków wykazanych w Bookig Note 1, Booking Note 2 i Booking Note 3 bez opłat bankowych, na kwotę 170 525,5 Euro (742 288,09 zł).

Wydatki dotyczyły przede wszystkim: wynagrodzenia dla asystenta lokalnego sierpień, wrzesień, i październik; zakupu materiałów biurowych (Kenia); nadzoru budowlanego w czasie trwania inwestycji (D.2.1); kosztu rozbiórki części istniejącego budynku (D.2.2); nadbudowy i wzmocnienia istniejących ścian (D.2.3); zakupu drukarki, skanera, ksero w ramach wyposażenia klas do zajęć teoretycznych (D.4.9); zakupu materiałów szkoleniowych dla 4 nauczycieli - zeszyty i długopisy (D.5.2); zakupu materiałów szkoleniowych dla 296 uczniów - zeszyty i długopisy (D.6.2); wykonania tablicy informacyjnej o grantodawcy na budynek (10); nadbudowy i wzmocnienia istniejących ścian (D.2.3); budowy ścian działowych (D.2.4); wykonania dachu wraz z odwodnieniem (D.2.5.); montażu drzwi i okien (D.2.6); montażu instalacji elektrycznej (D.2.7); prac wykończeniowych – ściany, sufity, podłogi (D.2.8.); zakupu modelu przekroju zsynchronizowanej manualnej (D.3.1); zakupu: stacji lutowniczej (D.3.12), zestawów narzędzi mechanika (D.3.3), używanego silnika samochodowego benzynowego, używanych manualnej i automatycznej skrzyń biegów (D.3.4, D.3.5 i D.3.6), diagnostopu (D.3.8), projektorów multimedialnych do sal lekcyjnych (D.3.7), ekranów do projektorów (D.3.8), stołów i foteli do pokoju nauczycielskiego (D.3.2, D.3.4); wynagrodzeń dla trenerów prowadzących szkolenia (D.6.1 i D.5.1); zakupu materiałów szkoleniowych (D.6.2) i poczęstunku dla uczestników szkolenia (D.6.3).

Do rachunków kenijskich dołączone były kartki/dokumenty z nazwą i numerem projektu, logo *Polish aid i SWM Młodzi świata* wskazujące koszt (pozycja budżetowa) i poniesioną kwotę w lokalnej walucie. Dokumenty zawierały także numer projektu, wskazywały również, że kwota została poniesiona ze środków polskiego MSZ i zawierały oświadczenie, że koszty nie zostały pokryte z innych źródeł. Dokumenty były podpisane i podbite pieczęcią dyrektora Don Bosco Boys' Town Technical i Secretarial Institute.

Analizą objęto również fakturę za zakup materiałów biurowych (179,23 zł) i wykonanie banneru informującego o grantodawcy (124 zł). Ww. polskie faktury po sprawdzeniu pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym zostały zatwierdzone do wypłaty przez Prezesa Zarządu. Dołączony był również do nich dokument z nazwą i numerem projektu, logo *SWM Młodzi świata* wskazujące koszt (linia budżetowa) i poniesioną kwotę. Dokumenty były podpisane przez koordynatora projektu.

(akta kontroli str. 418, 574-598, 831-835, 842)

Projekt nr 4. Badaniem objęto dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków wykazanych w Bookig Note 1 i Booking Note 2, bez opłat bankowych, na kwotę 88 976,33 USD (358 605,86 zł).

Wydatki dotyczyły przede wszystkim: wynagrodzenia dla asystenta lokalnego sierpień, wrzesień, październik, listopad i grudzień; zakupu ryz papieru oraz tonera do drukarki (Tanzania); wydrukowania naklejek z informacją o źródle finansowania i wykonania dwóch tablic pamiątkowych, zakupu cementu (D.4.9); zakupu zestawu biurko i krzesło (D.5.15); wynagrodzenie dla trenerów (D.8.1), zakupu długopisów, notesów, flipchartów dla uczestników szkolenia (D.8.2); zakupu farby, rozpuszczalnika, pędzli do malowania (D.2.1 i 2.3); zakupu Urządzenia Komputerowej Regulacji Geometrii Kół i akcesoriów do niego (D.3.1); zakupu 2 lamp stroboskopowych (D.3.11); zakupu analizatora spalin wydechowych (D.3.13); zakupu blokady kierownicy do wyważania kół (D.3.20); wynagrodzenie dla nadzorca budowlanego (D.4.11); zakupu piasku i żwiru (D.4.2 i 4.3); zakupu zestawu do gięcia rur miedzianych i 2 ręcznych giętarek do tych rur (D.5.12); zakupu laptopa z pakietem Office do warsztatu hydraulicznego oraz rzutnika (D.5.13 i 5.14); zakupu imadeł (D.5.6); zakupu zestawu stempli gwintowniczych wraz z kluczem (D.5.7); opłaty za

szkolenie z zakresu specyfiki pracy z uczniami ze środowisk defaworyzowanych (D.7.1); zakupu poczęstunku dla uczestników szkolenia (D.8.3); zakupu drewna do wykonania drzwi i mebli (D.4.8 i D.5.15); szkolenia z komputerowej regulacji kół (D.6.1).

W dokumentacji rozliczeniowej był także wykaz dokumentów do każdej noty (z podaniem rodzaju i numeru wykazanych dokumentów księgowych) oraz kserokopie tanzańskich rachunków potwierdzone za zgodność z oryginałem.

Do rachunków tanzańskich dołączone były kartki/dokumenty z nazwą i numerem projektu, logo Polish aid i SWM Młodzi świata wskazujące koszt (linia budżetowa) i poniesioną kwotę w lokalnej walucie. Dokumenty wskazywały również, że kwota została poniesiona ze środków polskiego MSZ i zawierały oświadczenie, że koszty nie zostały pokryte z innych źródeł. Dokumenty były podpisane i podbite pieczęcią dyrektora szkoły w Irindze.

Analizą objęto również fakturę za zakup materiałów biurowych (218,33 zł) i wykonanie banneru informującego o grantodawcy (84 zł). Polskie faktury po sprawdzeniu pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym zostały zatwierdzone do wypłaty przez Prezesa Zarządu. Dołączony był również do nich dokument z nazwą i numerem projektu, logo SWM Młodzi świata wskazujące koszt (linia budżetowa) i poniesioną kwotę. Dokumenty były podpisane przez koordynatora projektu.

(akta kontroli str. 419, 775-806, 836-842)

6. Umowy dotacji na realizację kontrolowanych projektów dopuszczały zmianę wysokości kosztów poszczególnych pozycji budżetowych oraz dodawanie nowych pozycji budżetowych, jeżeli było to niezbędne do zrealizowania projektu, z zastrzeżeniem, że suma wydatków w kategorii kosztów administracyjnych wykazana w sprawozdaniu z wykonania projektu nie mogła być większa od sumy kosztów administracyjnych określonej w umowie. Suma wydatków w kategorii kosztów administracyjnych wykazana w sprawozdaniach końcowych z wykonania badanych projektów stanowiła od 87,3% do 95,5% sumy kosztów administracyjnych określonych w umowach. Natomiast wykazana w sprawozdaniach suma wydatków w kategorii kosztów programowych stanowiła od 85,6% do 101,1% sumy kosztów programowych określonych w umowach. Wykazane w sprawozdaniach końcowych rozliczenie wydatków poniesionych z otrzymanej dotacji było zgodne z zapisami na koncie 507 (z numerem w księgowości przypisanym do danego projektu).

(akta kontroli str. 90-99, 144-153, 178-186, 239-242, 263-270, 336-347, 375-383, 431-439, 524-539, 554-562, 630-637, 717-738, 752-761)

Projekt nr 1. Sprawozdanie końcowe zostało złożone 26 stycznia 2022 r. poprzez ePUAP i zaakceptowane przez zleceniodawcę (7 marca 2022 r.).

Podczas realizacji projektu nie było konieczności dokonywania zmian w umowie, w tym w budżecie projektu, wymagających zawarcia aneksu w formie pisemnej. W trakcie trwania projektu poinformowano MSZ: o opóźnieniu startu warsztatów stolarskiego i krawieckiego spowodowanego trudnościami w pozyskaniu odpowiedniej liczby kursantów, o rezygnacji z zatrudnienia wybranych kursantów po ukończeniu pierwszej tury szkolenia ze względu na brak czasu na zorganizowanie dwóch następujących po sobie tur szkolenia (zamiast tego zorganizowano dwie zmiany szkoleń: poranną i popołudniową) oraz o rezygnacji z wyjazdu wolontariusza do Awassy na wizytę monitoringową wynikającą z napiętej sytuacji politycznej w Etiopii (ogłoszenie stanu wojennego) i zgodnej z rekomendacją Ambasady Polski w Addis Adebie. Zaplanowany monitoring działań przeprowadzono na podstawie dokumentacji zdjęciowej (przekazanej koordynatorowi projektu w SWM w styczniu 2022 r.), bieżących informacji przesyłanych przez Partnera oraz podczas spotkań online. Wydatki budżetowe zaplanowane na wyjazd wolontariusza (m.in.: przeloty Polska-Etiopia-Polska, opłata za wizę, szczepienia) zostały zwrócone do MSZ.

Zmiany wprowadzone w budżecie zadania np. podpisanie umowy z firmą wynajmująca samochody z kierowcą (bez konieczności przeznaczania środków na wynagrodzenie kierowcy), prowadzenie szkolenia komputerowego przez pracownika ośrodka, którego wynagrodzenia nie uwzględniono w budżecie (ze względu na przesunięcie terminu ogłoszenia wyników konkursu na realizację Projektu wolontariusz nie był w stanie poprowadzić tego szkolenia), zostały skonsultowane i zaakceptowane przez MSZ.

Część zaplanowanych zakupów i usług okazała się tańsza niż to przewidziano i w związku z tym nie wykorzystano wszystkich środków finansowych otrzymanych na realizację zadania. W sprawozdaniu końcowym wskazano, że zrealizowano wszystkie zaplanowane działania: zakupiono przewidziane w projekcie materiały i osiągnięto planowane rezultaty. Niewykorzystanie części środków dotacji nie miało negatywnego wpływu na poziom realizacji celów. W zaakceptowanym sprawozdaniu wykazano kwotę faktycznie poniesionych wydatków – 392 371,69 zł, która była zgodna z zapisami na koncie 507-57.

(akta kontroli str. 123-167, 601-602, 807)

Projekt nr 2. Sprawozdanie końcowe zostało złożone 27 stycznia 2023 r. poprzez ePUAP i zaakceptowane przez zleceniodawcę (9 marca 2023 r.).

Podczas realizacji zadania nie było konieczności dokonywania zmian w umowie, w tym w budżecie projektu, wymagających zawarcia aneksu w formie pisemnej. W trakcie trwania projektu poinformowano MSZ: o zmianie układu godzin szkolenia dla nauczycieli z działu spawalniczego, zmianie terminu i układu godzin szkolenia dla nauczycieli informatyki, zmianie układu godzin szkolenia dla uczniów w zakresie umiejętności miękkich. Partner zapewnił we własnym zakresie transport dla koordynatora projektu i, ponieważ posiadał już licencję na program AutoCad, nie było konieczności ich zakupu w ramach tego projektu. Podczas przygotowania budżetu projektu przyjęto duży margines wzrostu cen spowodowany niepewną sytuacją gospodarczą i rosnącą inflacją. Po wynegocjowaniu przez partnera korzystnych cen powstała nadwyżka budżetowa, której środki zostały przesunięte do innych pozycji budżetowych, które okazały się droższe niż zakładano. W zaakceptowanym sprawozdaniu końcowym wskazano, że na wszystkie zmiany w realizacji dotowanego Projektu MSZ wyraził zgodę.

(akta kontroli str. 321-348, 601-602, 807)

Projekt nr 3. był realizowany w 2023 r. Sprawozdanie końcowe złożono 25 stycznia 2024 r. poprzez ePUAP i zaakceptowane przez zleceniodawcę (28 lutego 2024 r.).

Podczas realizacji zadania nie było konieczności dokonywania zmian w umowie, w tym w budżecie projektu, wymagających zawarcia aneksu w formie pisemnej. W trakcie trwania projektu poinformowano MSZ: o przesunięciu środków przeznaczonych na szkolenie przedwyjazdowe (szkolenie dla asystenta przeprowadził, w ramach swoich obowiązków, koordynator posiadający doświadczenie współpracy z partnerem w Nairobi) na linię budżetową w ramach Działania 4; zmianie w terminie szkolenia dla nauczycieli; zmianach w konstrukcji budynku działu mechanicznego. Zmiany te nie wpłynęły na osiągnięcie założonych rezultatów. Podczas przygotowania budżetu projektu przyjęto duży margines wzrostu cen spowodowany niepewną sytuacją gospodarczą i rosnącą inflacją. Po wynegocjowaniu przez partnera korzystnych cen powstała nadwyżka budżetowa, która pozwoliła na wprowadzenie nowych linii budżetowych (np. zakup dodatkowego wyposażenia do działu mechanicznego). Dzięki zakupowi wszystkich urządzeń u jednego sprzedawcy wybranego na podstawie zapytania ofertowego uzyskano duży rabat. W zaakceptowanym sprawozdaniu końcowym wskazano, że na wszystkie modyfikacje w realizacji dotowanego Projektu MSZ wyraził zgodę.

(akta kontroli str. 508-540, 601-602, 807)

Projekt nr 4. Sprawozdanie końcowe zostało złożone 26 stycznia 2024 r. poprzez ePUAP i zaakceptowane przez zleceniodawcę (4 marca 2024 r.).

Podczas realizacji zadania nie było konieczności dokonywania zmian w umowie, w tym w budżecie projektu, wymagających zawarcia aneksu w formie pisemnej. W trakcie trwania projektu poinformowano MSZ m.in.: o modyfikacji projektu budowlanego działu hydraulicznego, przesunięciu szkolenia nauczycieli w zakresie pracy z defaworyzowaną młodzieżą na koniec listopada. W zaakceptowanym sprawozdaniu końcowym wskazano, że na wszystkie modyfikacje w realizacji dotowanego Projektu MSZ wyraził zgodę.

(akta kontroli str. 701-739, 601-602, 807)

7. Otrzymanej dotacji nie wykorzystano w całości jedynie przy realizacji zadania nr 1. Niewykorzystaną dotację w kwocie 58 539,31 zł zwrócono 25 stycznia 2022 r. na rachunek MSZ.

(akta kontroli str. 34, 68)

8. Realizacja Projektu nr 1 składała się z 8 działań: 1) działania przygotowawcze (m.in.: przeprowadzono 16-godzinne szkolenie przedwyjazdowe dla koordynatora projektu - forma zdalna, sporządzono plan informowania o przygotowanym planie promocji w social mediach i internetowych kanałach organizacji); 2) doposażenie ośrodka (m.in.: zakupiono meble, szafy i półki do przechowywania rzeczy osobistych, dodatkowe łóżka, materace i pościel, dodatkowe miski do prania ręcznego, okrycia wierzchnie i ręczniki dla dzieci, pralkę automatyczną, białą tablicę) po doposażeniu ośrodek resocjalizacji dla dzieci ulicy został przygotowany na przyjęcie 20 chłopców na stały pobyt oraz prowadzenie zajęć dla dzieci dochodzących; 3) przystosowanie ośrodka do przyjęcia dziewczynek (m.in.: zatrudniono wychowawczynię, wynajęto samochód (z kierowcą), prowadzono otwarte zajęcia atrakcyjne dla dziewczynek (nauka tańca, zajęcia plastyczne, warsztaty z robienia biżuterii), wynajęto i wyposażono budynek czasowego pobytu dla dziewcząt, 10 dziewczynek przyjęto czasowo do ośrodka, gdzie nadrabiały zaległości edukacyjne (nauka podstaw szkolnych, poradnictwo życiowe, etyka); 4) cykl szkoleń dla pracowników do pracy z dziećmi (m.in.: przeprowadzono szkolenia z zakresu pracy z dziećmi - kreatywne metody pracy z dziećmi i młodzieżą, zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży z trudną przeszłością, resocjalizacja dzieci ulicy, nauczanie obsługi komputera); 5) prowadzenie zajęć rozwojowych dla dzieci m.in.: prowadzono działania wychowawcze dla dzieci, naukę alfabetu i liczb, podstawy matematyki, zajęcia plastyczne, gry i zabawy; w ramach poradnictwa poruszano tematy życia w społeczeństwie, rodzinie, relacjach międzyludzkich, uzależnieniach itp.; 6) aktywizacja zawodowa rodziców (m.in.: stworzono warsztaty zawodowe: stolarski, krawiecki, fryzjersko-kosmetyczny, indywidualne projekty biznesowe, które miały funkcjonować także po zakończeniu projektu; wynajęto pomieszczenia i zakupiono wyposażenie oraz zatrudniono wykwalifikowanych instruktorów z poszczególnych dziedzin); 7) wsparcie edukacji dzieci z ubogich rodzin (m.in.: przygotowano wyprawkę szkolną dla 53 dzieci z ubogich rodzin, aby mogły rozpocząć lub kontynuować naukę w roku szkolnym 2021/2022); 8) monitoring i ewaluacja (m.in.: odbywały się za pośrednictwem telefonów, maili oraz WhatsAppa). Ze względu na napiętą sytuację w Etiopii (ogłoszenie stanu wyjątkowego, wybuchy masowych zamieszek, itp.) zrezygnowano z wyjazdu wolontariusza, który miał się odbyć podczas wyjazdu koordynatora na monitoring projektu. Wydatki zaplanowane na wyjazd wolontariusza zostały zwrócone do MSZ. Założone rezultaty zostały zrealizowane, co spowodowało osiągnięcie założonych w projekcie celów.

(akta kontroli str. 76-89, 100, 130-140)

Realizacja Projektu nr 2 składała się z 8 Działań: 1) działania przygotowawcze (m.in.: przeprowadzono 12-godzinne szkolenie przedwyjazdowe dla koordynatora projektu

i asystenta); 2) modernizacja działu spawalniczego (m.in.: zakupiono wycinarkę plazmową z oprogramowaniem, giętarkę do rur z elektronicznym sterowaniem, trzy spawarki łukowe (o 1 więcej niż planowano), dokonano odnowienia warsztatu; 3) modernizacja pracowni informatycznej (m.in.: zakupiono 40 stanowisk terminalowych, komputer serwerowy wraz z licencją systemu Windows Server, projektor i ekran); 4) szkolenie dla nauczycieli z działu spawalniczego (m.in.: przeprowadzono szkolenia dla 4 nauczycieli (planowano 3) obejmujące praktyczną i teoretyczną wiedzę na temat obsługi, programowania, podstawowej naprawy maszyn i konserwowania; 5) szkolenie dla nauczycieli z działu informatycznego (m.in.: przeprowadzono szkolenie, z którego skorzystało 4 nauczycieli (planowano 2), dotyczyło programów AutoCad, programów graficznych, do prezentacji i wizualizacji); 6) szkolenie dla uczniów w zakresie umiejętności miękkich (m.in.: przeprowadzono dwie sesje obejmujące np. komunikację, rozwiązywanie problemów, zarządzanie czasem i podstawy przedsiębiorczości i finansów oraz etykę pracy); 7) działania promocyjne (m.in.: działania skierowane do przyszłych uczniów i potencjalnych pracodawców absolwentów, zmieniono tablicę informacyjną przed szkołą); 8) monitoring i ewaluacja (przez 3 miesiące trwania projektu w Nairobi przebywał asystent koordynatora projektu, który na bieżąco monitorował i dokumentował projekt; wizyta koordynatora pod koniec realizacji projektu objęła sprawdzenie, uzupełnienie i skompletowanie zgromadzonej dokumentacji finansowej i merytorycznej. Założone rezultaty zostały zrealizowane, co spowodowało osiągnięcie założonych w projekcie celów.

W szkoleniach dla nauczycieli z działu spawalniczego i działu informatycznego szkolenia trwały mniej dni niż zaplanowano, ale zwiększono liczbę godzin szkoleniowych i udało się zrealizować planowaną liczbę godzin oraz zakładane treści. W zajęciach tych przeszkolono odpowiednio o 1 i 2 nauczycieli więcej. Zakupiono także więcej sprzętu niż planowano (jedna spawarka łukowa i drobne narzędzia i akcesoria spawalnicze).

(akta kontroli str. 263-285, 323-330, 417

Realizacja Projektu nr 3 składała się z 8 Działań: 1) działania przygotowawcze (m.in.: przeprowadzono 8-godzinne szkolenie przedwyjazdowe dla asystenta koordynatora projektu); 2) rozbudowa działu mechanicznego (powstał dwukondygnacyjny budynek z czterema pomieszczeniami przystosowanymi do zajęć praktycznych i magazyn); 3) wyposażenie warsztatów do zajęć praktycznych (m.in.: warsztaty zostały wyposażone w 20 stanowisk do zajęć praktycznych np. stoły silnikowe z modelami silników samochodowych, modele skrzyń biegów); 4) wyposażenie klas do zajęć teoretycznych (m.in.: 4 sale wyposażone w tablice, ekrany, projektory); 5) szkolenie dla nauczycieli z działu mechanicznego (m.in.: szkolenie z obsługi nowo zakupionego diagnosty, z którego skorzystało 4 nauczycieli); 6) szkolenie dla uczniów w zakresie umiejętności miękkich przydatnych na rynku pracy (m.in.: przeszkolono 298 uczniów); 7) działania promocyjne (kampania promocyjna szkoły na stronie internetowej i mediach społecznościowych); 8) monitoring i ewaluacja (m.in. w formie on-line spotkania odbywały się spotkania monitorująco-ewaluacyjne parterów, przekazywano do SWM dokumentację zdjęciową). Założone rezultaty zostały zrealizowane, co spowodowało osiągnięcie założonych w projekcie celów.

(akta kontroli str. 420-498,508-544)

Realizacja Projektu nr 4 składała się z 8 Działań: 1) działania przygotowawcze (m.in.: przeprowadzono szkolenie przedwyjazdowe dla asystenta koordynatora projektu); 2) remont działu mechanicznego (m.in.: wymalowano i przearanżowano przestrzeń warsztatu mechanicznego); 3) doposażenie działu mechanicznego (m.in.: po przygotowaniu zapytań ofertowych zakupiono urządzenie do komputerowej regulacji kół, stół probierniczy do wtryskiwaczy silnika diesla, montażownicę

automatyczną do wulkanizacji kół, 2 podnośniki samochodowe; doposażono nową salę lekcyjną w 35 zestawów ławek-krzesel); 4) budowa warsztatu hydraulicznego (m.in.: zrekrutowano inżyniera odpowiedzialnego za nadzór techniczny nad budową, wybudowano budynek warsztatu); 5) wyposażenie działu hydraulicznego (m.in.: po przygotowaniu zapytań ofertowych zakupiono gilotynę nożycową, kupiono także walcarkę do blachy, zestawy narzędzi ręcznych do warsztatu); 6) szkolenie dla nauczycieli działu mechanicznego (szkolenie przeprowadzono w 2 blokach tematycznych, udział wzięło 4 nauczycieli); 7) szkolenie dla nauczycieli z zakresu specyfiki pracy z uczniami ze środowisk defaworyzowanych (szkolenie trwało 5 dni, udział w nim wzięło 23 nauczycieli); 8) szkolenie dla uczniów w zakresie umiejętności miękkich przydatnych na rynku pracy (przeszkolono 311 uczniów); 9) monitoring i ewaluacja (m.in.: odbywały się spotkania monitorująco-ewaluacyjne partnerów w formie on-line, wizyta monitorująca koordynatora w placówce). Założone rezultaty zostały zrealizowane, co spowodowało osiągnięcie założonych w projekcie celów.

(akta kontroli str. 639-652, 706-711, 740-741)

9. W ramach każdego z kontrolowanych projektów zrealizowane zostały przewidziane umowami z MSZ obowiązki informacyjne polegające na wykonaniu banerów, oznaczeń i tabliczek informujących o grantodawcy oraz wydrukowaniu naklejek z informacją o źródle finansowania i wykonanie dwóch tablic pamiątkowych. Dokumentacja fotograficzna dotycząca realizacji zadań, w tym oznaczenia tablicami z logo projektów, została załączona do sprawozdań końcowych z realizacji projektów.

(akta kontroli str. 416-419, 819,822, 826-827, 831-832, 836-837)

10. Odnośnie do występowania problemów i trudności z realizacją badanych projektów, Prezes SWM wskazał, że wystąpiły one jedynie w dwóch projektach:

- w projekcie z 2021 r. w Etiopii sytuacja w kraju beneficjenta (stan wojenny, ryzyko zamieszek, starcia pomiędzy grupami etnicznymi) uniemożliwiła wyjazd koordynatora na miejsce realizacji projektu, co utrudniło opracowanie i zebranie dokumentacji, a także uniemożliwiło realizację dodatkowych działań celem wykorzystania pozostałej nadwyżki środków. Stąd niewykorzystane środki dotacji zostały odesłane do MSZ;
- w projekcie z 2023 r. w Kenii największą trudnością były warunki pogodowe uniemożliwiające terminowe zakończenie niektórych etapów budowy warsztatu mechanicznego. Nie wpłynęło to negatywnie na końcowy termin realizacji inwestycji ani całego projektu.

Odpowiadając na pytanie o wpływ np. terminów rozstrzygnięcia konkursów ogłaszanych przez MSZ, przekazania środków dotacji na realizowane projekty, Prezes SWM wyjaśnił (cyt.): *We wszystkich przypadkach następowało przekładanie terminu ogłoszenia wyników nawet o miesiąc, co mocno nadwyrężało harmonogramy projektów, dzięki jednak zaangażowaniu partnerów lokalnych i zapewnieniu marginesów czasowych udało się uniknąć przekroczenia ostatecznego terminów projektów (końca roku). Również same konkursy ogłaszane były dość późno (w drugim kwartale roku), co stanowiło znaczący czynnik podczas planowania działań poszczególnych projektów. Ma to szczególne znaczenie w przypadku projektów infrastrukturalnych, w których realne 5 miesięcy realizacji projektu może okazać się dużym wyzwaniem. Niedogodnością było także stosunkowo późne przekazanie dotacji ze strony MSZ i w związku z tym konieczność pokrycia kosztów realizacji działań przez dwa miesiące z własnych środków organizacji, aby nie dopuścić do poważniejszych uchybień w harmonogramie. Wydatki te potem były refundowane z dotacji.*

Prezes wskazał również, że jedyne pytania przesłane do MSZ (drogą mailową) dotyczyły możliwości wykorzystania nadwyżek pozostałych środków (wynikających

z założonego na etapie pisania projektu marginesu bezpieczeństwa). W każdym przypadku MSZ zaakceptował dodatkowe działania.

(akta kontroli str. 601-602, 807)

11. MSZ nie przeprowadzał żadnej kontroli w miejscu realizacji badanych projektów. W trakcie trwania projektów koordynatorzy kontaktowali się z opiekunem projektu z MSZ, w tym przekazywali informacje o bieżącym stanie realizacji działań oraz zdjęcia.

(akta kontroli str. 599-600)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, 20 września 2024 r.

Kontroler

/-/

.....

Małgorzata Korusiewicz
Główny specjalista kontroli
państwowej

p.o. Dyrektor

Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Krakowie

z up. /-/

Marcin Kopeć
p.o. Wicedyrektor